

Dokument zawierający kluczowe informacje

PZU Obligacji Odpowiedzialnego Rozwoju (PZU FIO Parasolowy)

(kat. L)

INWESTYCJE

CEL

Niniejszy dokument zawiera kluczowe informacje o danym produkcie inwestycyjnym. Nie jest to materiał marketingowy. Udzielenie tych informacji jest wymagane prawem, aby pomóc w zrozumieniu charakteru tego produktu inwestycyjnego oraz ryzyka, kosztów, potencjalnych zysków i strat z nim związanych, a także ułatwić porównanie go z innymi produktami.

PRODUKT

Nazwa produktu: PZU Obligacji Odpowiedzialnego Rozwoju, Subfundusz utworzony w ramach PZU Funduszu Inwestycyjnego Otwartego Parasolowego (PZU FIO Parasolowy)

Identyfikator krajowy (kod KNF): PLFIO000324

Kategoria Jednostki Uczestnictwa: (kat. L)

Informacje na temat zezwolenia: Fundusz PZU Fundusz Inwestycyjny Otwarty Parasolowy działa na podstawie zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 09.02.2011 r. i jest wpisany do rejestru funduszy inwestycyjnych pod nr 625.

Nazwa twórcy produktu: Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA (spółka wchodzi w skład Grupy Kapitałowej PZU)

Organ nadzoru: Komisja Nadzoru Finansowego

Strona internetowa: in.pzu.pl, **Kontakt telefoniczny:** +48 22 640 05 55

Fundusz jest przedsiębiorstwem zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS). TFI PZU SA jest spółką zarządzającą Subfunduszem/Funduszem w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2009/65/WE.

Data sporządzenia dokumentu: 22 kwietnia 2026 r.

CO TO ZA PRODUKT?

Rodzaj: PZU Obligacji Odpowiedzialnego Rozwoju to Subfundusz wyodrębniony w ramach PZU Funduszu Inwestycyjnego Otwartego Parasolowego, działającego na podstawie ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi. Fundusz emituje Jednostki Uczestnictwa niebędące papierami wartościowymi i niepodlegające obrotowi na rynku wtórnym. Subfundusz nie posiada osobowości prawnej.

Okres na jaki został utworzony Subfundusz i możliwość jego rozwiązania: Fundusz jest utworzony na czas nieograniczony, a Towarzystwo może go rozwiązać na zasadach przewidzianych w przepisach prawa i w Rozdziale VII Statutu Funduszu.

Fundusz dokonuje likwidacji Subfunduszu na zasadach przewidzianych w przepisach prawa i w Rozdziale VII Statutu Funduszu.

Cele: Celem inwestycyjnym Subfunduszu jest wzrost wartości Aktywów Subfunduszu w wyniku wzrostu wartości lokat.

Subfundusz promuje aspekty środowiskowe i społeczne w rozumieniu Rozporządzenia SFDR, polegające na finansowaniu projektów dotyczących kwestii środowiskowych lub społecznych, poprzez selekcję do portfela inwestycyjnego zielonych obligacji, zielonych listów zastawnych, obligacji społecznych, obligacji zrównoważonego rozwoju lub obligacji powiązanych ze zrównoważonym rozwojem, które będą stanowić co najmniej 50% aktywów Subfunduszu. Subfundusz promuje również aspekty społeczne polegające na polepszeniu wskaźników państw dotyczących kwestii społecznych lub związanych z zarządzaniem, takich jak Wskaźnik Rozwoju Społecznego, wskaźnik oceny równouprawnienia kobiet Banku Światowego, wskaźnik wolności gospodarczej oraz zdolność do formułowania i wprowadzania regulacji prowadzących do rozwoju sektora prywatnego. Subfundusz promuje te aspekty poprzez selekcję do portfela inwestycyjnego - w przypadku inwestowania w papiery dłużne inne niż zielone obligacje, zielone listy zastawne, obligacje społeczne, obligacje zrównoważonego rozwoju lub obligacje powiązane ze zrównoważonym rozwojem - papierów dłużnych państw, których określone wskaźniki dotyczące kwestii społecznych lub związanych z zarządzaniem są w grupie 50% państw z najwyższym danym wskaźnikiem (podejście „best-in-class”). Subfundusz promuje również aspekty środowiskowe lub społeczne polegające na zachęcaniu spółek do pozytywnego zachowania poprzez wykluczenie inwestowania w instrumenty finansowe spółek zaangażowanych w kontrowersyjną działalność, a także polegające na podniesieniu kosztów finansowania dla spółek zaangażowanych w kontrowersyjne zachowania, poprzez wykluczenie inwestowania w spółki zaangażowane w kontrowersyjne zachowania. Subfundusz promuje również aspekty społeczne polegające na wpisywaniu się w działania na rzecz promowania i wzmacniania mechanizmów dobrego zarządzania podatkowego, sprawiedliwego opodatkowania i globalnej przejrzystości podatkowej, poprzez wykluczenie inwestowania w jurysdykcjach widniejących w unijnym wykazie jurysdykcji niechętnych współpracy do celów podatkowych.

Subfundusz dokonuje lokat w dłużne papiery wartościowe emitowane, poręczane lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski oraz inne instrumenty rynku pieniężnego. Lokaty w zielone obligacje, zielone listy zastawne, obligacje społeczne, obligacje zrównoważonego rozwoju lub obligacje powiązane ze zrównoważonym rozwojem, stanowią co najmniej 50% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu. Lokaty w dłużne papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego emitowane przez przedsiębiorstwa mogą stanowić nie więcej niż 50% wartości aktywów Subfunduszu. Łączny udział lokat uwzględniających aspekt środowiskowy lub społeczny stanowi nie mniej niż 80% Wartości Aktywów Netto Subfunduszu. Poziom zmodyfikowanej duracji portfela inwestycyjnego Subfunduszu mieści się w przedziale od 1 do 8.

Wzorcem służącym do oceny efektywności inwestycji w Jednostki Uczestnictwa Subfunduszu jest portfel składający się w 80% z indeksu JPMorgan GBI Global oraz w 20% z indeksu WIBOR ON powiększony o 20 punktów bazowych. Wzorec stosowany jest wyłącznie w celach porównawczych.

Podstawowymi kryteriami doboru lokat Subfunduszu jest analiza rynkowa i fundamentalna poprzez m.in. ocenę bieżących i prognozowanych wyników finansowych emitenta oraz stóp procentowych, przy uwzględnieniu obecnej i oczekiwanej inflacji.

W celu ograniczenia ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej, a także w celu sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfundusz może stosować szczególne techniki zarządzania aktywami takie jak hedging pod warunkiem, że są one zgodne z celem inwestycyjnym Subfunduszu. Stosowanie tych technik realizowane jest poprzez zawieranie umów mających za przedmiot instrumenty pochodne. Zawieranie umów mających za przedmiot instrumenty pochodne w celu ograniczenia ryzyka inwestycyjnego, a nie w celu sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym Subfunduszu, wpływa na ograniczenie ryzyka związanego z przyjętą polityką inwestycyjną. Zmiana wartości aktywów Subfunduszu, a co za tym idzie zwrot dla Inwestora zależą od wyceny aktywów i zobowiązań Subfunduszu.

Subfundusz może dokonywać transakcji finansowanych z udziałem papierów wartościowych, m.in. buy-sell back i sell-buy back. Opis tych transakcji, rodzaje aktywów, które mogą być ich przedmiotem, zabezpieczenia oraz ryzyka związane z tymi transakcjami są określone w Prospekcie Informacyjnym Funduszu.

Ryzyko: Z inwestycją w Subfundusz związane jest ryzyko rynkowe wynikające z faktu, że koniunktura na rynku obligacji może podlegać znaczącym wahaniom, a jej niekorzystne zmiany wobec pozycji zajętych przez Subfundusz mogą mieć negatywny wpływ na stopę zwrotu. Subfundusz nie uwzględnia ochrony kapitału przed ryzykiem rynkowym oraz w odniesieniu do ryzyka kredytowego. Inne istotne ryzyka związane z inwestycją w Subfundusz opisano w sekcji „Jakie są ryzyka i możliwe korzyści?”. Pełen opis czynników ryzyka zamieszczony jest w Prospekcie Informacyjnym.

Docelowy inwestor indywidualny: Subfundusz przeznaczony jest dla inwestorów, którzy cenią sobie bezpieczeństwo. Ryzyko inwestycyjne związane z przyjętą polityką inwestycyjną Subfunduszu nie przekroczy poziomu średniego. Oznacza to, że ogólny wskaźnik ryzyka może wynieść od 1 do 4 w skali SRI. Rekomendowany okres inwestowania w Subfunduszu wynosi co najmniej 2 lata.

Możliwość dokonywania wypłat z Subfunduszu i zamiany Jednostek Uczestnictwa: Wypłaty z Subfunduszu realizowane są na żądanie Uczestnika. Fundusz odkupuje Jednostki Uczestnictwa w każdym dniu wyceny. Dniem tym jest każdy dzień, na który przypada zwyczajna sesja na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Towarzystwo może zawiesić odkupywanie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu w sytuacjach określonych w części „Co się stanie, jeżeli TFI PZU SA nie ma możliwości wypłaty?”. Uczestnik może dokonać zamiany posiadanych Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu na Jednostki Uczestnictwa tej samej kategorii innego Subfunduszu - o ile są one przez Subfundusz zbywane. Szczegółowe informacje w tym zakresie można znaleźć w Prospekcie Informacyjnym.

Dywidendy: Subfundusz nie wypłaca dywidend. Wszystkie przychody i zyski Subfunduszu są reinwestowane.

Depozytariusz: Depozytariuszem jest Bank Polska Kasa Opieki Spółka Akcyjna.

Informacje dodatkowe: W celu ochrony Inwestorów aktywa i pasywa Subfunduszu są rozdzielone od pozostałych Subfunduszy. Wymagane przepisami prawa dokumenty i informacje o Subfunduszu, w tym Prospekt Informacyjny, sprawozdania finansowe, wyceny Jednostek Uczestnictwa są dostępne bezpłatnie w języku polskim na stronie internetowej in.pzu.pl.

JAKIE SĄ RYZYKA I MOŻLIWE KORZYŚCI?

Wskaźnik ryzyka uwzględnia założenie, że będziesz utrzymywać produkt przez 2 lata. Jeżeli spieniężysz inwestycję na wczesnym etapie, faktyczne ryzyko może się znacznie różnić, a zwrot może być niższy. Ogólny wskaźnik ryzyka stanowi wskazówkę co do poziomu ryzyka tego produktu w porównaniu z innymi produktami. Pokazuje on, jakie jest prawdopodobieństwo straty zainwestowanych pieniędzy z powodu zmian rynkowych lub wskutek tego, że nie mamy możliwości wypłacenia Ci pieniędzy. Być może nie będziesz w stanie wyjść z inwestycji łatwo lub być może będziesz musiał wyjść po cenie, która znacznie wpłynie na uzyskany zwrot.

Sklasyfikowaliśmy ten produkt jako 2 na 7, co stanowi niską klasę ryzyka. Oznacza to, że potencjalne straty wskutek przyszłych wyników oceniane są jako małe, a złe warunki rynkowe najprawdopodobniej nie wpłyną na zdolność PZU Obligacji Odpowiedzialnego Rozwoju (PZU FIO Parasolowy) do wypłacenia Ci pieniędzy.

W ogólnym wskaźniku ryzyka nie uwzględniono istotnych czynników ryzyka, w szczególności płynności, operacyjnego, kredytowego, cyberbezpieczeństwa oraz inflacji.

Ryzyko płynności dotyczy sytuacji, gdy Fundusz nie jest w stanie w odpowiednio krótkim czasie, przy ograniczonych kosztach dokonać ograniczenia lub zamknięcia pozycji, na skutek czego zagrożona może być zdolność Funduszu do zbywania i odkupywania Jednostek Uczestnictwa.

Ryzyko kredytowe wiąże się z możliwością niewywiązania się ze zobowiązań wobec Funduszu przez emitentów instrumentów finansowych posiadanych przez Fundusz, kontrahentów Funduszu i inne podmioty posiadające zobowiązania wobec Funduszu. Wiarygodność kredytowa emitenta może ulec pogorszeniu np. w przypadku zdarzeń związanych z ryzykami dla zrównoważonego rozwoju.

Ryzyko inflacji ma wpływ na ceny instrumentów finansowych i dotyczy wszystkich klas aktywów, w które inwestuje Subfundusz. Ceny różnych aktywów nie są w tym samym stopniu powiązane z inflacją i nie zapewniają ochrony przed inflacją w podobnej skali. Wysokość inflacji może wpływać na poziom stóp procentowych, działalność emitentów oraz na decyzje inwestycyjne podejmowane przez Inwestorów.

Ryzyko cyberbezpieczeństwa jest związane z awariami lub naruszeniami systemów informatycznych Funduszu i innych Uczestników procesu m.in. agenta transferowego, depozytariusza, dystrybutora, dostawcy indeksu i innych usługodawców, animatorów rynku, giełd lub emitentów papierów wartościowych, w które inwestuje Subfundusz.

Ryzyko operacyjne oznacza możliwość poniesienia strat w wyniku nieadekwatnych lub zawodnych procesów wewnętrznych, błędów ludzkich, błędów systemów, a także w wyniku zdarzeń zewnętrznych.

Opis tych oraz innych czynników ryzyka znajduje się w Prospekcie Informacyjnym w rozdziale III.1, punkt 3. Ten produkt nie uwzględnia żadnej ochrony przed przyszłymi wynikami na rynku, więc możesz stracić część lub całość swojej inwestycji.

Scenariusze dotyczące wyników

Ostateczna wartość inwestycji w ten produkt zależy od przyszłych wyników rynku. Przyszła sytuacja rynkowa jest niepewna i nie można dokładnie przewidzieć, jak się rozwinie.

Przedstawione scenariusze niekorzystne, umiarkowane i korzystne są ilustracjami wykorzystującymi najgorsze, średnie i najlepsze wyniki Subfunduszu z ostatnich 10 lat. Scenariusz niekorzystny miał miejsce w przypadku inwestycji między październikiem 2020 i październikiem 2022.

Scenariusz umiarkowany miał miejsce w przypadku inwestycji między kwietniem 2017 i kwietniem 2019.

Scenariusz korzystny miał miejsce w przypadku inwestycji między październikiem 2023 i październikiem 2025.

Zalecany okres utrzymywania: 2 lata
Przykładowa inwestycja: 50 000 PLN

Scenariusze		Jeżeli oszczędzający wyjdzie z produktu po 1 roku	Jeżeli oszczędzający wyjdzie z produktu po 2 latach
Minimum	W tym Subfunduszu nie ma minimalnego gwarantowanego zwrotu z inwestycji. Oszczędzający może stracić część lub całość swoich środków.		
Scenariusz warunków skrajnych	Końcowa wartość inwestycji po odliczeniu kosztów Średnia roczna stopa zwrotu	43 020 PLN -14,0%	42 440 PLN -7,9%
Scenariusz niekorzystny	Końcowa wartość inwestycji po odliczeniu kosztów Średnia roczna stopa zwrotu	44 260 PLN -11,5%	42 440 PLN -7,9%
Scenariusz umiarkowany	Końcowa wartość inwestycji po odliczeniu kosztów Średnia roczna stopa zwrotu	49 570 PLN -0,9%	49 570 PLN -0,4%
Scenariusz korzystny	Końcowa wartość inwestycji po odliczeniu kosztów Średnia roczna stopa zwrotu	53 730 PLN 7,5%	56 220 PLN 6,0%

Przedstawione dane liczbowe obejmują wszystkie koszty samego produktu i obejmują maksymalne koszty Twojego doradcy lub dystrybutora. W danych liczbowych nie uwzględniono Twojej osobistej sytuacji podatkowej, która również może mieć wpływ na wielkość zwrotu.

Przedstawione scenariusze są ilustracjami opartymi na wynikach z przeszłości i założeniach zaprezentowanych w tabeli powyżej. Scenariusz warunków skrajnych pokazuje, ile pieniędzy możesz odzyskać w ekstremalnych warunkach rynkowych.

CO SIĘ STANIE, JEŚLI TFI PZU SA NIE MA MOŻLIWOŚCI WYPŁATY?

Podmiotem zobowiązanym z mocy prawa do wypłaty środków w przypadku żądania odkupienia Jednostek Uczestnictwa przez Uczestnika jest PZU FIO Parasolowy. Fundusz PZU FIO Parasolowy posiada osobowość prawną, a co za tym idzie jego aktywa oraz pasywa są formalnie oddzielone od aktywów i pasywów Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych PZU SA. Inwestor indywidualny nie może ponieść straty finansowej w związku z niewykonaniem zobowiązania przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA. Strata Inwestora może być skutkiem materializacji ryzyk opisanych w niniejszym dokumencie w części „Co to za produkt” oraz „Jakie są ryzyka i możliwe korzyści?”. Strata finansowa, którą może ponieść Inwestor, nie jest objęta systemem rekompensat ani gwarancji.

JAKIE SĄ KOSZTY?

Osoba doradzająca w zakresie inwestycji w Subfundusz lub go sprzedająca może naliczyć dodatkowe koszty. Opłata z tytułu zamiany Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu na Jednostki Uczestnictwa tej samej kategorii innego Subfunduszu może różnić się od standardowej opłaty za nabycie i odkupienie Jednostek Uczestnictwa. Zgodnie z Prospektem Informacyjnym może ona wynieść maksymalnie 4,0%.

Koszty w czasie

Założyliśmy, że:

- w pierwszym roku stopa zwrotu Subfunduszu wyniesie 0%
- w pozostałych okresach utrzymywania Subfundusz osiąga wyniki takie, jak pokazano w scenariuszu umiarkowanym
- zainwestowano kwotę 50 000 PLN

	Jeżeli oszczędzający wyjdzie z produktu po 1 roku	Jeżeli oszczędzający wyjdzie z produktu po 2 latach
Całkowite koszty	464 PLN	933 PLN
Wpływ kosztów na zwrot w skali roku (*)	0,9%	0,9%

* Ilustruje to, w jaki sposób koszty zmniejszają Twój zwrot każdego roku w okresie utrzymywania. Na przykład pokazuje to, że w przypadku wyjścia z inwestycji z upływem zalecanego okresu utrzymywania inwestycji prognozowany średni roczny zwrot wynosi 0,9% przed uwzględnieniem kosztów i 0,0% po uwzględnieniu kosztów.

W tabelach podano kwoty, które są pobierane z inwestycji na pokrycie różnych rodzajów kosztów. Kwoty te zależą od kwoty inwestycji, okresu utrzymywania produktu oraz wyników osiąganych przez Subfundusz. Przedstawione kwoty są ilustracjami opartymi na przykładowej kwocie inwestycji i różnych możliwych okresach utrzymywania inwestycji.

Struktura kosztów

Koszty jednorazowe (ponoszone przy wejściu lub wyjściu)		Jeżeli oszczędzający wyjdzie z produktu po 1 roku
Koszty wejścia	Obejmuje to koszty dystrybucji w wysokości 0,00% zainwestowanej kwoty. Osoba sprzedająca Ci produkt poinformuje Cię o rzeczywistej kwocie opłaty. Zgodnie z Prospektem Informacyjnym może ona wynieść maksymalnie 1,0%.	0 PLN
Koszty wyjścia	Nie pobieramy opłaty za wyjście w przypadku tego produktu.	0 PLN
Koszty bieżące (ponoszone każdego roku)		
Opłaty za zarządzanie i inne koszty administracyjne lub operacyjne	0,89% wartości Twojej inwestycji rocznie. Podana wysokość rocznych opłat bieżących ma charakter szacunkowy. Została przyjęta na podstawie aktualnej stawki wynagrodzenia Towarzystwa za zarządzanie Subfunduszem oraz szacowanych pozostałych kosztach funkcjonowania Subfunduszu. Roczne sprawozdanie Subfunduszu za każdy rok obrotowy zawiera szczegółowe informacje dotyczące faktycznej wysokości pobranych opłat.	445 PLN
Koszty transakcji	0,04% wartości Twojej inwestycji rocznie. Jest to szacunkowa kwota kosztów związanych z zakupem i sprzedażą składników portfela Subfunduszu. Rzeczywista kwota będzie się różnić w zależności od tego, jak dużo kupujemy i sprzedajemy.	19 PLN
Koszty dodatkowe ponoszone w szczególnych warunkach		
Opłaty za wyniki i premie motywacyjne	W przypadku tego produktu nie ma opłaty za wyniki.	nie dotyczy

Prezentowane powyżej kwoty są wielkościami szacunkowymi opartymi na kosztach Funduszu z przeszłości i mogą różnić się od faktycznych kosztów jakie poniesiesz.

ILE CZASU POWINIENEM POSIADAĆ PRODUKT I CZY MOGĘ WCZEŚNIEJ WYPŁAĆCI PIENIĄDZE?

Zalecany minimalny okres utrzymywania 2 lata.

Inwestor może wypłacić środki przed upływem zalecanego minimalnego okresu inwestycji. Fundusz odkupuje Jednostki Uczestnictwa w każdym dniu wyceny. Dniem tym jest każdy dzień, na który przypada zwyczajna sesja na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Fundusz PZU FIO Parasolowy może zawiesić odkupywanie Jednostek Uczestnictwa Subfunduszu.

Rezygnacja z inwestycji przed upływem zalecanego minimalnego okresu utrzymywania wpływa na poziom ryzyka związanego z inwestycją w Subfundusz i może być niekorzystna dla stopy zwrotu z inwestycji, gdyż wartość końcowa jest uzależniona od momentu wyjścia z inwestycji.

W ramach Jednostek Uczestnictwa kategorii L Subfundusz nie pobiera żadnych dodatkowych opłat z tytułu odkupienia Jednostek Uczestnictwa - niezależnie od czasu trwania inwestycji. Opodatkowanie dochodów i zysków kapitałowych z inwestycji w Subfundusz zależne jest od Twojej indywidualnej sytuacji podatkowej. W szczególności odkupienie jednostek uczestnictwa może wiązać się z obowiązkiem rozliczenia podatku od zysków kapitałowych. W celu ustalenia obowiązków podatkowych wskazane jest zasięgnięcie porady doradcy podatkowego.

JAK MOGĘ ZŁOŻYĆ SKARGĘ?

Reklamacje dotyczące usług świadczonych przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU Spółkę Akcyjną Inwestor może wnosić:

- korespondencyjnie na adres TFI PZU SA, Rondo Ignacego Daszyńskiego 4, 00-843 Warszawa lub na adres agenta transferowego Pekao Financial Services Sp. z o.o., ul. Postępu 21, 02-676 Warszawa,
- osobiście (w formie pisemnej lub ustnie) w siedzibie TFI PZU SA, szczegółowy sposób składania reklamacji jest zamieszczony na in.pzu.pl,
- za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres e-mail: tfi@pzu.pl lub
- w formie elektronicznej przy wykorzystaniu formularza kontaktowego dostępnego w Internecie na stronie in.pzu.pl,
- telefonicznie pod nr: 22 640 05 55.

Szczegółowe informacje dotyczące rozpatrywania reklamacji znajdują się w Prospekcie Informacyjnym PZU FIO Parasolowy oraz na stronie internetowej Towarzystwa.

INNE ISTOTNE INFORMACJE

Szczegółowe informacje dotyczące Subfunduszu, które PZU FIO Parasolowy jest zobowiązany publikować, to: Prospekt Informacyjny, Statut, półroczne i roczne sprawozdania finansowe, które PZU FIO Parasolowy udostępnia na stronie in.pzu.pl.

Na stronie internetowej in.pzu.pl, w zakładce poświęconej Subfunduszowi, znajdują się również informacje na temat comiesięcznych historycznych scenariuszy dotyczących wyników Subfunduszu oraz wyników osiągniętych w przeszłości przez Subfundusz w okresie 10 lat.